

Bruselj, 6.11.2013
COM(2013) 762 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Izvajanje direktive o energetske učinkovitosti – smernice Komisije

{SWD(2013) 445 final}
{SWD(2013) 446 final}
{SWD(2013) 447 final}
{SWD(2013) 448 final}
{SWD(2013) 449 final}
{SWD(2013) 450 final}
{SWD(2013) 451 final}

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Izvajanje direktive o energetske učinkovitosti – smernice Komisije

1. UVOD

Evropa si ne more privoščiti razsipnosti z energijo. Ustvariti energetske učinkovito Evropo je že dolgo cilj EU, ki ga vedno znova podprejo voditelji držav in vlad EU.

Evropski svet je leta 2007 sprejel ambiciozne energijske in podnebne cilje za leto 2020 – zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 20 %, povečanje deleža energije iz obnovljivih virov na 20 % in 20 % povečanje energetske učinkovitosti¹.

Ti cilji so bili ponovno potrjeni v strategiji Evropa 2020², ki je skupna evropskim institucijam, državam članicam in socialnim partnerjem, pri čemer morajo vsi prispevati svoj delež pri zagotavljanju, da bo EU sprejela potrebne ukrepe za doseg ciljev iz Evrope 2020.

Napovedi v letu 2010³ so pokazale, da cilj energetske učinkovitosti leta 2020 ne bo dosežen in zato so potrebni novi ukrepi na evropski in nacionalni ravni. Komisija je v smeri reševanja tega vprašanja leta 2011 predstavila predlog direktive o energetske učinkovitosti. Predlog je temeljil na izkušnjah, pridobljenih na različnih področjih, zlasti energetske učinkovitosti stavb, energetskih storitev in sproizvodnje. Skupna spoznanja na vseh teh področjih kažejo na še vedno velik neizkoriščen potencial za energetske učinkovitost, zato je predlog temeljil na dejstvu, da bi večino zahtevanih prihrankov energije bilo možno doseči z izboljšano energetske učinkovitostjo (t.j. manjšo porabo energije za isto raven gospodarske dejavnosti ali storitev). Splošen cilj predloga je bil ustvariti znaten prispevek k doseganju ciljev izboljšanja energetske učinkovitosti EU do leta 2020 in oblikovati skupen okvir za spodbujanje energetske učinkovitosti v Uniji po letu 2020. Navedeni predlog, Direktivo o energetske učinkovitosti št. 2012/27/EU⁴, sta sozakonodajalca sprejela 25. oktobra 2012 sprejela.

2. DIREKTIVA O ENERGETSKI UČINKOVITOSTI

Direktiva o energetske učinkovitosti (v nadaljnjem besedilu: DEU) je bila objavljena v Uradnem listu 14. novembra 2012 in začela veljati 4. decembra 2012. Države članice jo morajo v nacionalno zakonodajo prenesti do 5. junija 2014 (z izjemo nekaterih določb, za katere je predviden drug datum prenosa⁵).

DEU uvaja pravno zavezujoče ukrepe za pospešitev prizadevanj držav članic za učinkovitejšo porabo energije na vseh stopnjah energijske verige, od pretvorbe energije prek njene distribucije pa vse do končne porabe. Najpomembnejše zahteve Direktive z vidika prihodnje energetske politike so na kratko predstavljene spodaj.

Da bi okrepila politično zavezo, ki so jo sprejele države članice v strategiji EU 2020, DEU prvič jasno opredeljuje in kvantificira cilje energetske učinkovitosti EU, in sicer da „poraba

¹ V nasprotju z ostalima ciljema ta cilj ni bil prenesen v pravno zavezujoč instrument.

² COM(2010) 2020 final.

³ Ocena učinka načrta za energetske učinkovitost (SEC/2011/277).

⁴ Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES (o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovi izdelkov, povezanih z energijo) in 2010/30/EU (o nalepkah in standardiziranih podatkih o izdelku) ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES (o spodbujanju sproizvodnje) in 2006/32/ES (o učinkovitosti rabe končne energije in energetskih storitvah).

⁵ Glej člen 28(1).

energije EU v Uniji leta 2020 ne bo presegla 1 474 Mtoe⁶ primarne energije ali 1 078 Mtoe končne energije“⁷. S pristopom Hrvaške 1. julija 2013 so ti cilji bili prilagojeni, in sicer da „ne bo presegla 1 483 Mtoe primarne energije ali 1 086 Mtoe končne energije“.

Celovito in ustrezno izvajanje DEU bo pomembno vplivalo na doseganje 20-odstotnega cilja povečanja energetske učinkovitosti v okviru EU 2020, ki bo nato del okvira EU 2030 za podnebno in energetska politiko, kot je razloženo v zeleni knjigi COM(2013) 169 final. Ocena napredka pri doseganju okvirnih nacionalnih ciljev povečanja energetske učinkovitosti, ki so jih določile države članice v skladu s členom 3 DEU, bo prispevala k razpravi o tem, katere oblike in ravni ciljev bi bile primerne za leto 2030.

DEU od držav članic tudi zahteva določitev okvirnih nacionalnih ciljev povečanja energetske učinkovitosti za leto 2020, ki lahko temeljijo na različnih kazalnikih (poraba primarne ali končne energije, prihranki primarne ali končne energije ali energetska intenzivnost). Države članice so o teh ciljih in njihovem pomenu z vidika porabe primarne in končne energije v letu 2020 morale obvestiti Komisijo do 30. aprila 2013, bodisi kot del nacionalnih programov reform bodisi v ločenem sporočilu⁸.

Te informacije so bile vključene v proces evropskega semestra⁹ in so del ocene verjetnega napredka pri doseganju splošnega cilja EU do leta 2020 in obsega, v katerem individualna prizadevanja prispevajo k skupnemu cilju. Doslej so vse države članice sporočile nacionalne okvirne cilje, dve jih morata sporočiti še v obliki, kot to zahteva Direktiva. Združeni nacionalni okvirni cilji povečanja energetske učinkovitosti kažejo, da bodo države članice do leta 2020 dosegle samo okoli 16,4 % prihrankov primarne energije in 17,7 % prihrankov končne energije, kar je manj kot 20 %, potrebnih za dosego splošnega cilja EU¹⁰. Za zanesljivejše rezultate pa bo potrebna bolj poglobljena ocena, ki zajema cilje vseh držav članic, rezultate energijskih modelov in vključitev dodatnih instrumentov politike, ki se trenutno oblikujejo. V skladu s členom 3(2) in členom 24(7) DEU mora Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu do 30. junija 2014 predložiti oceno napredka pri doseganju ciljev povečanja energetske učinkovitosti za leto 2020.

Poleg tega Direktiva od držav članic zahteva, da do 30. aprila 2014 oblikujejo in objavijo dolgoročne strategije obnove stavb, ki je bistvena obveznost, glede na to, da se skoraj 40 % končne energije porabi v gospodinjstvih, javnih in zasebnih poslovnih prostorih, trgovinah in drugih stavbah. Stavbe v javnem sektorju morajo biti zgled – vsako leto bi bilo treba obnoviti 3 % stavb, ki so v lasti in uporabi osrednjih vlad, in sicer do stopnje, ki jo je država članica določila v okviru direktive o energetske učinkovitosti stavb¹¹. Vodilna vloga javnega sektorja je izpostavljena tudi v določbah DEU o javnem naročanju, na podlagi katerih morajo osrednje vlade pod določenimi pogoji kupovati le najbolj energetske učinkovite izdelke, storitve in stavbe.

Države članice morajo zagotoviti uresničitev določenega obsega prihrankov energije na ravni končne porabe v obdobju 2014–2020, in sicer z nacionalnim sistemom obveznosti energetske učinkovitosti ali alternativnimi ukrepi politike.

⁶ Milijoni ton naftnega ekvivalenta.

⁷ Številke so bile posodobljene zaradi vstopa Hrvaške v EU 1. julija 2013.

⁸ Za seznam nacionalnih ciljev in oceno glej sporočilo Komisije (COM(2013) final xxx) o „Splošnem napredku pri doseganju ciljev energetske učinkovitosti EU“.

⁹ Zlasti v COM(2013) 350 final in tematskem dosjeju o *CILJIH EVROPE 2020: podnebne spremembe in energija*.

¹⁰ Za državni članici (Slovenijo in Hrvaško), ki še nista posredovali informacij o tem, kako se njuni cilji odražajo v prihrankih primarne in končne energije v letu 2020, so bili pri izračunu uporabljeni podatki o njihovi porabi energije v letu 2010 (http://ec.europa.eu/energy/efficiency/eed/reporting_en.htm).

¹¹ Člen 4 Direktive 2010/31/EU.

Zaradi znatnega potenciala za prihranke energije v podjetjih vseh kategorij in vrst se vsa podjetja spodbuja, da opravijo energetske preglede, kar je za podjetja, ki niso MSP, obvezno na vsaka štiri leta. Od držav članic se zahteva, da razvijejo programe, s katerimi spodbujajo MSP k energetskim pregledom in ozaveščajo gospodinjstva o prednostih takšnih pregledov. Z identifikacijo vseh možnosti za varčevanje z energijo bodo energetske preglede tudi podlaga za razvoj trga z energetskimi storitvami.

Informacije o porabi energije so ključne za potrošnike pri ozaveščenem odločanju o nabavi in porabi energije. Direktiva zato na ravni končnih potrošnikov vsebuje podrobne zahteve za merjenje porabe energije in obračun.

Okoli 30 % primarne energije v EU se porabi v energetske sektorju, predvsem za pretvorbo energije v električno in toplotno energijo ter distribucijo. Zato je cilj Direktive maksimiranje učinkovitosti omrežja in infrastrukture ter omogočanje in spodbujanje odzivanja na povpraševanje, hkrati pa vzpostavlja obveznosti in spodbude za večjo uporabo soproizvodnje z visokim izkoristkom ter daljinskega ogrevanja in hlajenja.

Energetska učinkovitost je eden od stroškovno najučinkovitejših načinov za povečanje zanesljivosti oskrbe z energijo ter zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in drugih onesnaževal. Energetski sistem in celotna družba morata postati bistveno bolj energetske učinkovita. Izboljšanje energetske učinkovitosti je prednostna naloga v vseh scenarijih dekarbonizacije, predstavljenih v Energetskem načrtu 2050, zato mora tudi s tega vidika osrednja pozornost biti usmerjena v energetske učinkovitost.

Analiza trendov in ključnih kazalnikov kaže, da bi EU z močnimi politikami energetske učinkovitosti in celotnim izvajanjem DEU lahko dosegla cilj za leto 2020. Če bi ga dosegla, bi bili stroški evropskih gospodinjstev in industrije za energijo letno do leta 2020 nižji za približno 38 milijard EUR, potrebe po investicijah v proizvodnjo električne energije in distribucijo bi bile nižje za okoli 6 milijard EUR, okoli 24 milijard EUR pa bi bilo investiranih izboljšanje naših domov in poslovnih prostorov, s čimer bi izboljšali konkurenčni položaj naše industrije ter ustvarili lokalna delovna mesta.

3. DELOVNI DOKUMENTI SLUŽB KOMISIJE Z BOLJ PODROBNIMI SMERNICAMI O DOLOČBAH DEU

Večino določb DEU je treba prenesti v nacionalno zakonodajo do 5. junija 2014. V skladu s členom 7 morajo države članice Komisiji poslati načrtovane ukrepe politike do 5. decembra 2013. Države članice morajo Komisijo obvestiti o alternativnih pristopih iz člena 5(6) in izjemah iz člena 14(5) do 31. decembra 2013.

Ker je za energetske učinkovitost potrebnih več manjših ukrepov, direktiva o energetske učinkovitosti vsebuje zapletene in podrobne določbe, ki so pogosto zelo tehnične. Komisija se zavzema za tesno sodelovanje z državami članicami pri prenosu v nacionalno zakonodajo in učinkovitem izvajanju Direktive, zato je pripravila sedem delovnih dokumentov, ki podrobneje razlagajo, kako bi se po mnenju služb Komisije morale razumeti in izvajati nekatere določbe Direktive. Ti delovni dokumenti ne spreminjajo pravnega učinka Direktive in ne posegajo v zavezujočo razlago Direktive s strani Sodišča. Dokumenti obravnavajo dele Direktive, ki so pravno zapleteni, zahtevni za prenos in imajo velik potencial z vidika energetske učinkovitosti. Nanašajo se na člene 5–11, 14 in 15 DEU, ki vsebujejo določbe o stavbah osrednje vlade, javnem naročanju, obveznostih energetske učinkovitosti in alternativah, energetskih pregledih, merjenju porabe in obračunu, soproizvodnji, omrežjih in odzivanju na povpraševanje. Treba je opozoriti, da DEU vsebuje minimalne zahteve in da lahko države članice v skladu s členom 1(2) uvedejo strožje ukrepe, združljive z zakonodajo Unije.

Podrobni delovni dokumenti bodo povezani s tem sporočilom, v nadaljevanju pa sledi kratak povzetek glavnih tem.

Ker popoln prenos DEU v nacionalni pravni red zahteva dolgoročno načrtovanje, Komisija to sporočilo in spremne delovne dokumente objavlja pred rokom za prenos Direktive.

3.1. Smernice za uporabo člena 5 (Stavbe javnih organov kot zgled)

Člen 5 zahteva, da osrednje vlade držav članic vsako leto prenovijo 3 % skupne tlorisne površine stavb v lasti in rabi osrednjih vlad, ki ne izpolnjujejo minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti iz Direktive 2010/31/EU o energetske učinkovitosti stavb, vsaj do minimalne ravni učinkovitosti, ki so jo države članice določile z uporabo navedene direktive. Države članice morajo do 31. decembra 2013 pripraviti in objaviti popis vseh zadevnih stavb osrednje vlade. Če država članica prenovi več kot 3 % skupne tlorisne površine stavb osrednje vlade, lahko to prišteje k svojim obveznostim v enem od predhodnih ali naslednjih treh let. Kot alternativo zahtevi za obnovo 3 % tlorisne površine stavb osrednje vlade, lahko države članice sprejmejo druge stroškovno učinkovite ukrepe, s katerimi bi dosegle vsaj enak prihranek energije v stavbah osrednje vlade. Obseg prihranka energije, potrebnega v primeru alternativnega pristopa, je kumulativen, kar pomeni, da morajo države članice doseči vsoto letnih prihrankov energije za celotno obdobje med 2014 in 2020, ne glede na prihranke, dosežene v vsakem posameznem letu v navedenem obdobju. Države članice lahko za določitev potrebnih ravni prihrankov uporabijo ocene.

Za določitev področja uporabe obveznosti iz člena 5 je ključna opredelitev pojma „osrednje vlade“ iz člena 2(9) DEU. „Osrednja vlada“ pomeni „vse upravne oddelke, ki so pristojni na celotnem ozemlju države članice“. Poleg te opredelitve se lahko države članice sklicujejo na Prilogo IV direktive o javnih naročilih¹², ki vsebuje seznam organov osrednjih vlad v vseh državah članicah, kakor tudi na opredelitev osrednje vlade v Smernicah za uporabo Uredbe Sveta 479/2009/ES o uporabi Protokola o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Za države članice s federativno ureditvijo je relevanten zadnji stavek uvodne izjave 17 DEU.

Delovni dokument Komisije o členu 5 predstavlja možne kriterije in reference za določitev stavb, ki so zajete v področje uporabe obveznosti. Navaja tudi praktične primere, kako bi se lahko oblikovala in dosegla cilj 3 % prenove ter obveznost iz alternativnega pristopa.

3.2. Smernice za uporabo člena 6 (Nakupi javnih organov)

Direktiva 2004/18/ES o javnih naročilih določa okvir za naročila in je usmerjena v spoštovanje načel, kot so poštena konkurenca in pridobitev največje vrednosti z denarjem davkoplačevalcev. Kakršno koli opredelitev o tem, kaj je treba nakupiti, prepušča posebni zakonodaji, kot je DEU. Člen 6 DEU zahteva, da osrednje vlade pod določenimi pogoji kupujejo izdelke, storitve in stavbe z visoko energetske učinkovitostjo, kot je opredeljeno z zakonodajnimi akti EU, npr. direktivo o označevanju z energijskimi nalepkami¹³ in dopolnitvenimi delegiranimi uredbami, direktivo o okoljsko primerni zasnovi¹⁴ in izvedbenimi uredbami, direktivo o energetske učinkovitosti stavb ali programom Energy Star. Priloga III DEU vsebuje seznam zahtev glede energetske učinkovitosti, opredeljenih v teh aktih EU.

Delovni dokument pojasnjuje zadevne določbe aktov EU iz Priloge III v zvezi z javnimi naročili. Tudi tukaj je opredelitev pojma „osrednje vlade“ ključna za določitev področja uporabe obveznosti za javna naročila.

¹² Direktiva 2004/18/ES.

¹³ Direktiva 2010/30/EU.

¹⁴ Direktiva 2009/125/ES.

Obveznost za javna naročila je pogojena z elementi, kot so stroškovna učinkovitost, tehnična ustreznost in večja trajnost. Delovni dokument razlaga te „pogoje“, npr. razliko med stroškovno učinkovitostjo v življenjskem ciklu in ekonomsko izvedljivostjo ter v katerih okoliščinah jih države članice lahko uporabijo. Prav tako predstavlja kriterije, na podlagi katerih lahko države članice določijo, kateri subjekti so zajeti v obveznosti za javna naročila.

3.3. Smernice za uporabo člena 7 (Obveznosti energetske učinkovitosti in alternative)

Člen 7 predstavlja polovico prihrankov energije, ki bi jih morala doseči DEU. Je zapleten in nekatere določbe¹⁵ bi morale začeti veljati pred rokom za prenos DEU.

Člen od držav članic zahteva, da vzpostavijo sistem obveznosti energetske učinkovitosti ali uporabijo alternativni ukrep politike za doseg določenih ciljnih prihrankov energije pri končnih odjemalcih. Prihranki energije, ki jih je treba doseči s sistemi obveznosti energetske učinkovitosti in alternativnimi ukrepi iz odstavka 9 morajo biti najmanj enaki doseganju novih letnih prihrankov od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020 v višini 1,5 % letne količine prodane energije končnim odjemalcem s strani vseh distributerjev električne energije ali vseh podjetij za maloprodajo energije glede na povprečje v letih 2010, 2011 in 2012. Delovni dokument razlaga, kako bi bilo treba izračunati ta splošni cilj kumulativnih in novih prihrankov energije v obdobju obveznosti 2014–2020 ter pojasnjuje, kateri statistični podatki bi se lahko uporabili. Poleg tega lahko države članice ta obseg z uporabo štirih posebnih možnosti znižajo do 25 %, in sicer z uporabo nižjih stopenj varčevanja, delno ali celotno izključitvijo industrijskih dejavnosti, zajetih v sistem ETS, dopustitvijo določenih prihrankov na strani oskrbe ali upoštevanjem prihrankov energije iz preteklih ukrepov od 31. decembra 2008, ki še vedno imajo učinek v letu 2020. Delovni dokument razlaga, kako se lahko uporabijo te možnosti iz člena 7(2).

Delovni dokument navaja primere vrst ukrepov politike in njihovih prihrankov energije, ki jih je možno upoštevati. Opozarja tudi na metode in načela iz Priloge V DEU, ki jih je treba upoštevati pri izračunu prihrankov energije.

Ker so potrebni „novi“ prihranki, ni možno vsega, kar so države članice kadar koli storile na področju energetske učinkovitosti, upoštevati v smislu člena 7. Delovni dokument pojasnjuje, da je možno upoštevati prihranke energije, ki so bili posledica posameznih dejavnosti v obdobju obveznosti (t.j. od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020), četudi so bili ukrepi politike, na podlagi katerih so bile dejavnosti izvedene, sprejeti/uvadeni pred 1. januarjem 2014. Kar zadeva prenos in izvajanje, morajo države članice do 5. decembra 2013 uradno in podrobno obvestiti Komisijo o načrtovani, predlagani ali pravno opredeljeni metodologiji za upravljanje s sistemom obveznosti energetske učinkovitosti, kakor tudi o ukrepih politike, ki jih načrtujejo kot alternativne ukrepe.

Treba je opomniti, da morajo države članice oblikovati pravila o učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih kaznih, ki se uporabijo v primeru neupoštevanja nacionalnih določb, sprejetih na podlagi tega člena (člen 13 DEU).

3.4. Smernice za uporabo člena 8 (Energetski pregledi in sistemi upravljanja z energijo)

Člen 8 državam članicam nalaga dve pglavitni obveznosti: spodbujanje razpoložljivosti energetskih pregledov za končne odjemalce v vseh sektorjih in zagotavljanje, da podjetja, ki niso MSP, opravljajo energetske preglede na vsaj vsaka štiri leta. Pregledi morajo biti

¹⁵ Člen 7(9) in Priloga V(4). Države članice morajo do 5. decembra 2013 Komisijo uradno obvestiti o ukrepih politike, ki jih nameravajo sprejeti.

stroškovno učinkoviti, izvajati pa jih morajo kvalificirani/akreditirani strokovnjaki ali pa jih nadzirajo neodvisni organi.

DEU pojem „MSP“ opredeljuje s sklicem na Priporočilo Komisije 2003/361/ES, delovni dokument pa razlaga elemente opredelitve pojma, kot je v priporočilu (manj kot 250 zaposlenih, letni promet ne presega 50 milijonov EUR in/ali letna bilanca ne presega 43 milijonov EUR). Kar zadeva opredelitev pojma „zaposleni“, veljajo nacionalna pravila iz delovne zakonodaje. Delovni dokument pojasnjuje, da lahko podjetje v okviru opredelitve pojma v EU v eni državi določi, ali je partnersko podjetje ali povezano s podjetjem v drugi državi. Gre za primer, kadar ima podjetje več kot 25 % kapitala ali glasovalnih pravic v drugem podjetju ¹⁶ (ali obratno); pri tem je treba preveriti skupno število zaposlenih partnerskega ali povezanega podjetja, da se določi, ali je podjetje MSP ali ne.

Uporaba te opredelitve v praksi zahteva npr. upoštevanje konsolidiranih podatkov za vsako podjetje, vključno z drugimi državami članicami in izven Evrope, da se zagotovi harmonizirana opredelitev pojma in obravnava v celotni EU. Delovni dokument navaja primere ukrepov, kot so registri MSP, javni registri podjetji po velikosti itd., ki bi lahko bili koristni pri določanju, za katera podjetja velja obveznost energetskih pregledov.

Posledično bi majhne podružnice v eni državi članici morale izvajati energetske preglede na vsaka štiri leta, ker niso zajete v opredelitev pojma MSP in zato sodijo v kategorijo velikih podjetij. Tega se ne bi smelo obravnavati kot dodatno breme ali nesorazmerje¹⁷, saj takšna podjetja po eni strani lahko izvajajo sisteme upravljanja z energijo in so zato izvzeta iz obveznosti energetskih pregledov ali uporabljajo rešitve, kjer se podružnicam nudi pomoč pri pregledih, npr. z notranjim strokovnjakom iz matičnega podjetja; po drugi strani pa lahko ima energetski pregled omejen obseg in povzroča omejene stroške.

Delovni dokument razlaga prožnost, zagotovljeno v členu 8, kar zadeva izpolnjevanje obveznosti energetskih pregledov. Temu ustrezno so velika podjetja, ki izvajajo sistem upravljanja z energijo ali sistem ravnanja z okoljem, izvzeta iz zahteve za energetske preglede na vsaka štiri leta. Za velika podjetja, ki izvajajo energetske preglede na podlagi prostovoljnih sporazumov (ob ustreznem nadzoru), velja, da izpolnjujejo zahtevo za redne energetske preglede.

Da se zagotovi visoka kakovost energetskih pregledov in sistemov ravnanja z energijo, morajo države članice oblikovati minimalna merila za energetske preglede na podlagi Priloge VI DEU, delovni dokument pa nudi praktične primere ravni podrobnosti, ki bi jih moral energetski pregled obsegati. Smernice tudi pojasnjujejo, kako so energetski pregledi iz DEU povezani z akreditacijo in ugotavljanjem skladnosti iz Uredbe (ES) št. 765/2008.

Treba je opozoriti, da so v skladu s členom 7 države članice zavezane oblikovati pravila o kaznih v primeru nespoštovanja nacionalnih določb v zvezi z energetskimi pregledi.

3.5. Smernice za uporabo členov 9–11 (Merjenje in obračun)

Člen 9 zahteva, da imajo končni odjemalci električne energije, zemeljskega plina, daljinskega ogrevanja, daljinskega hlajenja in tople sanitarne vode na voljo individualne števec po

¹⁶ Na splošno je večina MSP *avtonomnih*, saj so bodisi v celoti samostojna bodisi so v enem ali več manjšinskih partnerskih razmerjih (pri vsakem manj kot 25 %) z drugimi podjetji. Če navedena udeležba naraste na največ 50 %, se razmerje obravnava kot razmerje med *partnerskimi* podjetji. Nad to mejo so podjetja *povezana*.

¹⁷ Priloga VI(d) zahteva, da so energetski pregledi „sorazmerni“. Načelo sorazmernosti pomeni, da se pregleda, če je zakonodajni ali administrativni ukrep ali sredstvo ustrezno in potrebno za doseg o določenega cilja. Sodišče Evropske unije uporablja načelo sorazmernosti, kadar tehta med zakonodajnimi ukrepi in zasebnimi interesi, pravicami posameznika ter temeljnimi svoboščinami.

konkurenčnih cenah, ki natančno prikazujejo njihovo dejansko količino porabljene energije in informacije o času njene porabe (z izjemami zaradi tehničnih in finančnih vzrokov). Določbe DEU o informacijah o merjenju in obračunu prevzemajo in izboljšujejo učinkovitost nekaterih določb iz predhodne Direktive 2006/32/ES o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah (večino bo 5. junija 2014 razveljavila DEU). Od 31. decembra 2016 se bo zahtevala za zagotovitev individualnih števecov za končne odjemalce ogrevanja in hlajenja razširila na večstanovanjske ter večnamenske stavbe, ki imajo centralni vir ogrevanja/hlajenja ali so oskrbovane iz centralnega vira, ki oskrbuje več stavb (z izjemami zaradi tehničnih in finančnih vzrokov).

Smernice jasno navajajo, da člen 9 ne zahteva uvedbe inteligentnih merilnih sistemov (to je obravnavano v direktivah iz tretjega svežnja: 2009/72/ES in 2009/73/ES) in pojasnjujejo, da če države članice uvedejo pametno merjenje, veljajo različne obveznosti iz člena 9(2), npr. da morajo pametni števci upoštevati električno energijo, ki se dovaja v omrežje iz prostorov odjemalca. Izpostavlja tudi oceno, da bi lahko „končni odjemalec“ poleg osebe, ki uporablja energijo, pomenil tudi osebo ali organizacijo, kot je združenje lastnikov v večstanovanjski stavbi, ki skupaj kupuje energijo. Člen 10 zahteva, da bi morali biti končni odjemalci s klasičnimi individualnimi števci o znesku obračuna za porabljeno energijo v preteklem obdobju običajno obveščeni vsaj na vsakih šest mesecev, oziroma na vsake tri mesece, če za to zaprosijo ali se njihov obračun izvaja na elektronski način.

Kjer so na voljo pametni števci za električno energijo/plin, daje člen 10 končnim odjemalcem pravico do podrobnih informacij o njihovi porabi energije v preteklih dveh letih iz obstoječe pogodbe o dobavi in (z izjemami) do primerjave s porabo tipičnega porabnika.

Člen 11 daje končnim odjemalcem pravico, da obračune za porabo energije in informacije o njih prejmejo brezplačno.

Opomniti je treba, da morajo države članice oblikovati pravila o učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih kaznih, ki se uporabijo v primeru neupoštevanja nacionalnih določb, sprejetih na podlagi členov 9 do 11 (člen 13 DEU).

3.6. Smernice za uporabo člena 14 (Spodbujanje učinkovitosti pri ogrevanju in hlajenju)

Člen 14 razširja področje uporabe Direktive 2004/8/ES o spodbujanju soproizvodnje in nadomešča njene bistvene določbe. Smernice se nanašajo samo na nove vidike, ki izvirajo iz DEU.

Države članice morajo pripraviti celovito oceno možnosti za identificiranje stroškovno učinkovitega potenciala za soproizvodnjo z visokim izkoristkom ter učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje, ob upoštevanju podnebnih razmer, ekonomske izvedljivosti in tehnične ustreznosti. To oceno je treba predložiti Komisiji do 31. decembra 2015. Države članice bi morale glede na ugotovljen potencial sprejeti ukrepe za uresničitev stroškovno učinkovitega potenciala za soproizvodnjo z visokim izkoristkom ter učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje. V oceni bi morale države članice posredovati informacije o ukrepih, strategijah in politikah, ki so lahko sprejeti za uresničitev potenciala za soproizvodnjo z visokim izkoristkom do leta 2020 in 2030. Za elektrarne in industrijske obrate z močjo nad 20 MW v primeru, da se gradijo ali obsežno prenavljajo, velja obveznost priprave analize stroškov in koristi za izvedljivost soproizvodnje, ponovno uporabo odvečne toplote ali priključitev na omrežje za daljinsko ogrevanje. Rezultati analize stroškov in koristi se morajo odražati v dovoljenjih za obrate.

V delovnem dokumentu so podrobno razložene zahteve v zvezi z vsebino celovite ocene in metodologijo za analizo stroškov in koristi ter morebitnimi izjemami od obveznosti za obrate.

3.7. Smernice za uporabo člena 15 (Pretvorba, prenos in distribucija energije)

Člen 15 od držav članic zahteva zagotovilo, da nacionalni regulativni organi za energetiko, sistemski operaterji prenosnih omrežij in sistemski operaterji distribucijskih omrežij maksimirajo potencial energetske učinkovitosti pametnih omrežij, ocenijo in izboljšajo energetske učinkovitost pri snovanju ter delovanju plinske in električne infrastrukture ter zagotovijo, da tarife in regulacija izpolnjujejo določena merila za energetske učinkovitost ter ne ovirajo odzivanja na povpraševanje. Do 30. junija 2015 morajo države članice pripraviti oceno možnosti za povečanje energetske učinkovitosti njihove plinske in električne infrastrukture ter opredeliti dejanske ukrepe za povečanje energetske učinkovitosti v omrežni infrastrukturi. Člen obravnava tudi prednosti za soproizvodnjo pri dostopu in dispečiranju ter vire na strani povpraševanja, zlasti odzivanje na povpraševanje, izenačuje s ponudbo kar zadeva sodelovanje na veleprodajnih in maloprodajnih trgih. Še posebej spodbuja dostop in udeležbo odzivanja na povpraševanje na trgu storitev izravnave, rezervnih in drugih sistemskih storitev ter zahteva določitev tehničnih in pogodbenih podrobnosti za sodelovanje, vključno z udeležbo povezovalcev in drugih ponudnikov storitev odzivanja na povpraševanje.

4. SKLEPNA UGOTOVITEV

Energetska učinkovitost je zapletena in zahtevna tema v smislu vladnih zmogljivosti. S političnega vidika obstaja možnost vzeli med zavezami držav članic in njihovim uresničevanjem. Direktiva o energetske učinkovitosti postavlja novo splošno pravno strukturo za cilje povečanja energetske učinkovitosti, sprejete na evropski ravni. Do sedaj izvajanje obstoječe zakonodaje na področju energetske učinkovitosti ni bilo celovito. DEU nadomešča in krepi dve direktivi s tega področja (Direktivo 2004/8/ES o soproizvodnji in Direktivo 2006/32/ES o energetskih storitvah) ter povezuje obveznosti, določene v Direktivi 2009/125/ES o okoljsko primerni zasnovi, Direktivi 2010/30/EU o označevanju z energijskimi nalepkami in Direktivi 2010/31/EU o energetske učinkovitosti stavb. Kot je bilo omenjeno v delu 2 zgoraj, mora Komisija leta 2014 Evropskemu parlamentu in Svetu poročati o napredku pri doseganju ciljev za leto 2020, pri čemer lahko ta ocena po potrebi vključuje predloge za dodatne ukrepe. Upamo lahko, da bo to sporočilo in spremljajoči delovni dokumenti Komisije pomagali državam članicam pri prenosu in izvajanju ambicioznih ukrepov, o katerih so soglašale v direktivi o energetske učinkovitosti.